

10 maart 1959

U 627/59 - C 46 - P1/PS9.

PA 9648/17 13/3

GEHEIM

Land: Groot-Brittannië.

Onderwerp: De Britse Defensiepolitiek.

Referenties:

Datum van waarneming: Januari 1959.

Bron: Betrouwbaar, met goede contacten in Britse politieke kringen.

Opmerkingen:

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. L.J.M. BEEL
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

Groot-Brittannië
DE BRITSE DEFENSIEPOLITIEK

Leidende figuren van de Britse luchtmacht nemen, tegen alle traditie en gewoonte in, de ongehoorde stap ingrijpende kritiek op SANDYS plannen voor de luchtmacht te oefenen. SANDYS baseert zijn defensieplannen op de nieuwe geleide projectielen en wil niet dat nog langer geld besteed wordt aan het ontwerpen en construeren van nieuwe vliegtuigen ter vervanging van de huidige laatste modellen. Hij meent dat de huidige V-bommenwerpers en de P.1 straaljagers de laatste vliegtuigen behoren te zijn. De leiders van de luchtmacht zijn van mening, dat terxtond moet worden begonnen met het ontwerpen en bouwen van minstens drie nieuwe types vliegtuigen, n.l. een nieuwe en snellere bommenwerper dan de huidige V-vliegtuigen, een nieuwe straaljager, en een nieuwe bommenwerper van middelbare grootte. Voorts willen zij eveneens, dat de transportvloot van de R.A.F. aanzienlijk zal worden uitgebreid, aangezien zij het huidig beschikbare aantal vervoersvliegtuigen geheel ontoereikend achten. Het gaat de leiders van de Britse luchtmacht niet om beroepseer of ambitie, maar zij hebben hun eisen naar voren gebracht, omdat zij met zekerheid weten, dat niet slechts de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten, doch ook Frankrijk bezig zijn met het ontwerpen en bouwen van bommenwerpers en straaljagers die ver voor zullen zijn op het gebied van snelheid, actieradius, etc. op de meest moderne Britse straaljagers en bommenwerpers. Bovendien zijn de leiders van de R.A.F. beducht, dat er weldra een tijdperk zal komen, waarin Groot-Brittannië met een verouderde en ontoereikende luchtmacht opgescheept zal zitten, terwijl het nog niet of nog niet voldoende is voorzien van de nieuwe projectielen die de defensieve en offensieve rol van de luchtmacht zullen moeten overnemen. Doeltreffende en toereikende voorziening van het land met laatstgenoem-

de projectielen zal naar het inzicht van de leiders van de R.A.F. enige jaren vergen en het is niet onwaarschijnlijk, dat het langer dan enige jaren zal duren, vooral omdat sommige van de projectielen zich nog slechts in een experimenteel stadium bevinden.

Een vrij groot aantal conservatieven is op de hand van de leiders van de luchtmacht. De redenen waarom de conservatieven zich meer en meer tegen SANDYS' defensiebeleid beginnen te keren, zijn van "ouderwetse, imperialistische" aard. Zij menen, dat Engeland zijn positie van grote mogendheid prijsgeeft, indien het niet beschikt over een luchtmacht die zich in kwaliteit kan meten met die van Amerika en Rusland en zeker met die van Frankrijk. Een verdere reden tot ongerustheid bij deze conservatieven is het feit, dat zij eerst nu beginnen in te zien, dat de herorganisatie van de Britse defensie veel meer revolutionair is dan zij oorspronkelijk vreesden. Herorganisatie van leger en vloot in de beginfase verliep vlot, dank zij het feit, dat er weinig tegenstand van de kant van de leiders van leger en vloot was. Maar de leiders van de luchtmacht hebben vanaf het begin achter de schermen verbitterd gevochten tegen het beleid van SANDYS. Zij hebben evenwel in de eerste plaats rekening te houden met MACMILLAN, die een zeer moedig man is, en in de tweede plaats met SANDYS die voor niemand in moed onderdoet en die als de koppigste van alle ministers geldt. In verband met dit laatste en SANDYS' eventuele politieke toekomst, moge het volgende worden opgemerkt. CHURCHILL koos zijn schoonzoon SANDYS destijds als Minister van Bevoorrading, omdat hij in deze functie voor de moeilijke taak van de denationalisatie van de staal- en ijzerindustrie geplaatst zou worden. SANDYS deed zijn werk met grote vaardigheid en een ijzeren wil, maar hij joeg de meesten van zijn departementale ambtenaren tegen

zich in het harnas, omdat hij geen advies wilde aanvaarden en in alle omstandigheden meedogenloos zijn eigen wil doordreef. Tegelijkertijd beklagden zij zich er over, dat SANDYS weliswaar zijn voornaamste taak, die van de denationalisatie, met succes volvoerde, maar dat hij de rest van zijn ministeriële functies verwaarloosde. Het is karakteristiek voor SANDYS, dat hij één enkel onderwerp onder de loupe neemt en niet verder kijkt dan dit ene onderwerp, dat hij meesterlijk beheerst, evenwel buiten een wijdere context. Als hij eenmaal zijn weg heeft bepaald, mist hij alle soepelheid en vervolgt zijn weg als een stoomwals, simplistisch en voor niets wijkend. Wat defensie betreft is zijn politiek in algemene lijnen gebaseerd op de overtuiging, dat Groot-Brittannië zijn heil moet zoeken in het bezit van kernwapens en projectielen voor vergeldingsdoeleinden, wapens die tegelijkertijd bedoeld zijn als afschrikmiddel om een oorlog te voorkomen. Tegelijkertijd meent hij, dat de conventionele strijdmachten geleidelijk moeten worden ingekrompen. Maar degenen die zijn mening niet delen - en hiertoe behoren de hogere officieren van de R.A.F. en vele andere hoge officieren en ook een aanzienlijk aantal politici, vinden zijn politiek niet realistisch, aangezien het niet Engeland, maar Amerika is die met zijn kernwapens, projectielen en conventionele strijdkrachten de Sowjet-Unie van openlijke agressie weerhoudt. Verder menen zij, dat SANDYS' theorieën slechts op een kernwapenoorlog betrekking hebben en dat zijn politiek niet rekening houdt met de politiek welke Rusland hoogstwaarschijnlijk zal volgen, namelijk vermindering van een kernwapenoorlog met gelijktijdige uitlokking van onlusten in het Verre Oosten, het Midden-Oosten en Afrika, onlusten die slechts met conventionele strijdmachten bedwongen kunnen worden. Zij wijzen op het voor-

beeld van Algiers waar een kleine vierhonderdduizend Franse soldaten in het geweer zijn tegen een rebellenleger van dertigduizend. Als SANDYS zijn zin krijgt, aldus de critici, dan zal Engeland weldra beschikken over een leger dat niet groter zal zijn dan de helft van de troepenmacht welke Frankrijk op het ogenblik in Algiers op de been heeft.

De critiek van de luchtmachtstaf op het beleid van Duncan SANDYS heeft volgens recente gegevens er toe geleid, dat de R.A.F. een zeer modern type van tactische bommenwerpers zal krijgen, voorlopig bekend onder de codenaam TSR2. Ook is reeds bekend, dat de regering in de ernstige leemte in transportvliegtuigen zal voorzien, de leemte waarvan de ernst aan het licht trad tijdens de Suezkanaalaffaire. Maar het zijn slechts twintig Brittannias welke aan de tien Comets waarover de R.A.F. reeds beschikt, zullen worden toegevoegd. Dit betekent, dat bij een plaatselijk beperkte oorlog de regering toch weer haar toevlucht zal moeten nemen tot het charteren van passagiersvliegtuigen van staats- of particuliere maatschappijen. Een tweede tekort, waarin nog niet is voorzien, is het tekort aan lange-afstands-transportvliegtuigen. Zowel bij het leger als bij de vloot is de achterstand voor een groot deel toe te schrijven aan de omstandigheid, dat bij het bijna voltooiën van nieuwe wapentypen voor massaproductie steeds opnieuw blijkt, dat zij vrijwel reeds verouderd zijn, voordat men op redelijk-economische wijze kan overgaan tot productie. Er is evenwel een belangrijke gunstige wending gekomen in deze situatie, welke onmogelijk dreigde te worden en financieel ondraaglijk werd. Amerika laat namelijk Engeland op aanzienlijk groter schaal dan men verwacht of gehoopt had profiteren van de resultaten van zijn experimenten en vorderingen op het gebied van moderne wapens. Dit betekent weliswaar niet, dat de Britse regering in feite op de defensiebegroting zal kunnen bezuinigen, maar wel dat zij tientallen miljoenen pond sterling, welke zij anders boven de

huidige defensiepost van ongeveer 1,6 miljard pond sterling zou hebben moeten besteden, zal kunnen besparen. Het is zelfs waarschijnlijk, dat de Britse regering de experimenten met het Bluestreak-projectiel zou hebben moeten opgeven, indien Amerika niet zeer belangrijke en kostbare informaties over de aldaar opgedane ervaringen met gelijke projectielen had verstrekt.

Experimenten zouden hebben uitgezeten, dat het Firestreak-projectiel (van vliegtuig tot vliegtuig) bijna volmaakt te noemen is en de vloot zou over dit projectiel opgetogen zijn.

Toch blijft er onder parlementsleden een ernstig vermoeden, (dat bij sommigen tot een stellige overtuiging is uitgegroeid), dat het defensieapparaat van Groot-Brittannië belangrijke leemten vertoont en dat de regering - ook indien een socialistische regering de huidige zou opvolgen - het niet slechts onmogelijk vindt om, zoals zij van plan was, op defensie te bezuinigen, maar dat zij zich voor zo hoge defensiekosten geplaatst ziet, dat de last weldra ondraaglijk dreigt te worden. Voorts heeft volgens parlementaire kringen de poging van de regering om tegelijkertijd conventionele strijdmachten te handhaven en een program voor de constructie van kernwapens en nieuwe projectielen door te voeren, tot achterstand en in sommige gevallen tot aanzienlijke veroudering van de uitrusting van de strijdmachten geleid. De conventionele strijdmachten die volgens de regering paraat moeten staan "voor het blussen van een plotselinge bosbrand", zijn volgens genoemde kringen verre van paraat en hebben onder meer gebrek aan nieuwe wapens en transport, zowel te land als in de lucht. Parlementsleden hebben zich met grote zelfbeheersing moeten inhouden, wanneer kwesties van Britannië's defensiebeleid ter sprake kwamen, aangezien zij hun

ongerustheid niet wereldkundig willen maken en tegelijk beseffen, dat, indien hun ongerustheid gewettigd is, de regering zich niet kan veroorloven zulks openlijk te erkennen, daar openlijk beledigen tekorten in het defensie-apparaat gemakkelijk tot daden van agressie zouden kunnen leiden, welke het gebruik van de ontoereikende strijdmachten noodzakelijk zouden maken.

De Britse regering van heden en elke toekomstige regering is voor een onoplosbaar probleem gesteld.

Januari 1959.